

Ons samenwerken met de stad - Samenvatting

Visie en koers voor participatie en democratische vernieuwing

November 2023

Samenvatting

Onze samenwerking met de stad wordt elk jaar beter. Om goede invulling te geven aan deze groei, de wens om meer directe invloed op plannen en besluiten en aan de afspraken uit het bestuursakkoord van juli 2022, is het nodig dat we een gedeeld beeld hebben voor ons samenwerken met de stad. Ook is het belangrijk dat we weten welke bewegingen en ontwikkelingen, zowel in onze organisatie, in de stad als daarbuiten invloed hebben op deze samenwerking.

In dit stuk (een *startnotitie*) bekijken we eerst hoe de samenwerking van nu is en wat daarin speelt. Daarna onderzoeken we dit en stellen we vervolgens een visie op voor een betrokken manier om samen plannen te maken en besluiten te nemen én voor een goed functionerende samenwerking met de stad. Vanuit dit beeld komen we tot vier richtingen die helpen om de komende jaren de juiste stappen te zetten.

1. De samenwerking van nu

We bekijken vanuit een aantal kanten wat er nu speelt in de samenwerking tussen gemeente en de stad.

Participatie in Nijmegen

De afgelopen jaren is er heel veel onderzocht, gezegd, geschreven en afgesproken rondom het meedoen en betrekken van inwoners. Er zijn al waardevolle afspraken gemaakt en stappen gezet.

Al deze afspraken richten zich op:

- Duidelijke afspraken over meedoen en zorgen voor duidelijke informatie voor iedereen;
- Betrekken van een brede groep inwoners;
- Aandacht voor houding en gedrag (hoe je over dingen denkt en wat je daarmee doet).

Uitkomsten van stadsonderzoeken over het onderwerp ‘meedoen’ zeggen vooral dat het belangrijk is om op tijd duidelijke grenzen en spelregels aan te geven en ook dat het belangrijk is om open te zijn, te ondersteunen en goed samen te werken.

Plannen uit het bestuursakkoord

Belangrijke punten die gaan over samenwerken met de stad zijn: *“We maken van participatie een stevig nieuw programma.”*, *“We werken aan democratische vernieuwing en betrekken inwoners beter bij de besluitvormingsprocessen.”*, *“We gaan de kwaliteit van het gesprek met de stad vergroten.”*, *“We hebben oog voor de door ons moeilijk te bereiken doelgroepen.”*, *“We zetten inwonersberaad in [...]”*, *“We gaan ook andere vormen [...], zoals een preferendum, uitproberen”*, *“We starten [...] een Nijmeegs klimaatberaad.”*, *“We stellen de mens centraal.”*, *“Iedere Nijmegenaar telt mee.”*.

Landelijke ontwikkelingen

Er speelt veel in het land (en daarbuiten) wat invloed kan hebben op de samenwerking tussen gemeente en inwoners. Om dit mee te kunnen laten wegen bij onze kijk op het onderwerp en het maken van onze plannen, omschrijven we een aantal belangrijke (landelijke) ontwikkelingen:

- **Directe invloed op plannen en besluiten:** *inwonersberaad, burgerkamer, uitdaagrecht en burgerbegroting*. Nieuwe instrumenten om meer directe invloed uit te kunnen oefenen op plannen en besluiten.
- **Nieuwe wetten:** *Omgevingswet en Versterking participatie op plaatselijk niveau (gemeentewet)*. Nieuwe wetten die aanspraak doen op of voorwaarden stellen aan de samenwerking tussen overheid en inwoners.

- **Andere ontwikkelingen die invloed hebben:** *vertrouwen in de overheid, opkomst verkiezingen, een onrustige maatschappij en digitalisering.*

2. Onderzoek van de bestaande situatie

Als we de bestaande situatie bekijken zijn er een aantal conclusies te trekken:

- We zijn goed in het maken van nieuwe plannen en afspraken. Toch zien we dat het gewenste resultaat nog niet zo gemakkelijk te bereiken is. De complexiteit vraagt om een andere kijk en manier van denken en doen: onze cultuur.
- Direct invloed op plannen en besluiten is beperkt. De ontwikkeling hiervan levert ook een spanningsveld op met de bestaande vertegenwoordigende vorm van besturen.
- Bereiken en betrekken van inwoners in het *stille midden* is lastig. Voor het uitvoeren van onze basistaak (doen van het juiste voor de stad) is het nodig om een diverse, brede en goede verbinding met de stad te hebben en onderhouden.
- Nieuwe wetten vragen van gemeente om meer en meer een plek in te nemen *systeem- en leefwereld*. Dit is waar de theorie in de praktijk moet worden gebracht en het er dus, met mensenwerk, op aankomt.
- Onrust in de maatschappij vraagt om kloof tussen deze *systeem- en leefwereld* te overbruggen en gemeenschapsgevoel te versterken. *Burgerschap is een ambacht*

3. Visie en koers

Een sterke gemeenschap van stad en gemeente

Participatie en democratische vernieuwing komt alleen echt van de grond (en tot zijn recht) als voortkomt uit en bijdraagt aan een sterke gemeenschap van stad en gemeente.

In een sterke gemeenschap is gemeenschapszin en verbinding voelbaar, vinden waardevolle initiatieven vanuit de stad hun kracht en weg in de samenleving en staat we als gemeente *naast de stad*, zonder in te leveren op onze rol en verantwoordelijkheid als beheerder en beslisser. Als dit goed gebeurt worden alle betrokkenen er beter van.

De weg hier naartoe vraagt samenwerking, moed en geduld. Samen hebben we de balans te vinden. Een nieuw evenwicht tussen besluiten en doen in en mét de stad en overlaten aan de gemeente (en alle vormen daar tussenin).

Richting

Om bij het maken van nieuwe plannen onze aandacht te houden bij deze visie, zien we vier richtingen waarin we stappen moeten zetten:

1. Een *professionele* en *verbindende* gemeentelijke cultuur.
2. Versterken van de verbindingen in en met de stad.
3. Directe invloed op plannen en besluiten vastleggen in het bestaande stelsel.
4. Gelijke afspraken over samenwerken met de stad.

Vervolg

Na vaststelling van dit stuk kan een actieprogramma voor de komende jaren worden opgesteld. Hierin wordt van de verschillende richtingen beschreven hoe ze worden ingevuld / uitgewerkt. We verwachten een eerste versie van dit plan gereed rond de zomer van 2024.